

кондиції зв'язки «начальник-подчинений» дозволяють здійснювати ціннісне цілеполагання на нижніх рівнях піраміди управління, це повинно бути використано. Більше того, як би ні розвивало керівництво підприємства ціннісну концепцію цілеполагання, в період системного кризи основний упор повинен робитися саме на пасивні цілі – боротьбу з проблемами і загрозами діяльності фірми.

Також відзначимо, що на більшості рівнів управління оптимальним вважається не жорстке дотримання тієї чи іншої концепції цілеполагання, а комбінація різних методів і підходів, пристосована до конкретної ситуації і кадрового складу. На рис. 1. цю позицію можна спостерігати в вигляді перетинання проєкцій різних підходів до цілеполагання на осі абсцис. Таким чином, в статті показано нецелесообразність використання єдиного підходу до цілеполагання в межах всього підприємства. Виведено відповідність між ефективністю використання різних концепцій цілеполагання і рівнями піраміди управління підприємством. Далі розвиток теми вимагає розробки методів кількісного аналізу ефективності цілеполагання на підприємстві і підходів до його оптимізації.

Література

1. Пригожин А. И. Цели и ценности. Новые методы работы с будущим / А. И. Пригожин. – М. : Дело АНХ, 2010. – 432 с.
2. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М. : Вильямс, 2009. – 672 с.
3. Киржнер Л. А. Менеджмент организаций / Л. А. Киржнер, Л. П. Киенко и др. – К. : КНТ, 2009. – 688 с.

УДК 330.341+336(045)

Школяренко О.О., канд. екон. наук, доцент;

Березін Д.І., магістр.

Красноармійський ідустріальний інститут ДонНТУ.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Проведено дослідження основних джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств, проаналізовані можливості їх розширення і ефективного використання. Встановлено значний потенціал притягання додаткових фінансових ресурсів.

Економічне зростання держави, у світі політики щодо виходу на міжнародний ринок, розглядається у зв'язку з підвищенням конкурентоспроможності. А такий підхід безпосередньо пов'язаний з формуванням та забезпеченням розвитку інноваційної системи.

Вугледобувна галузь України є одна з пріоритетних галузей економіки. Проте на жаль, реальний стан справ не відповідає світовим показникам розвитку галузі та ілюструє значні негативні тенденції. Підприємства вугільної промисловості зіштовхнулися з гострою необхідністю впровадження інновацій, вдосконалення організації, технології виробництва, оптимізації цінової політики, формування раціонального портфелю замовлень. Сучасна економічна ситуація в Україні стримує розвиток галузі. Відбувається це із-за відсутності фінансового капіталу та чітко сформульованої стратегії розвитку підприємств, слабкій системі організації менеджменту.

Для вирішення цих проблем необхідним є створення системи інноваційного розвитку промисловості, а також проведення низки інноваційних перетворень, що сприятимуть її ефективній реструктуризації. Влада України на сьогодні приділяє достатньо уваги інноваційного розвитку промисловості. Запропоновані різні державні програми на підтримку інноваційної діяльності, але механізм інноваційної системи не реалізується.

Метою наукової статті є розгляд поточних основних державних програм підтримки розвитку інноваційних підприємств в Україні і на основі їх аналізу запропонувати системний підхід у формуванні механізму інноваційної діяльності підприємств.

У стратегічному плані державні міри направлені на прискорення економічного розвитку, на впровадження інновацій і на створення робочих місць. Як правило, у більш короткостроковій перспективі такі міри направлені на усунення дефіциту акціонерного капіталу для малих та середніх підприємств, полегшення доступу до фінансування або розвиток інновацій і підвищення конкурентоспроможності підприємств держави шляхом прийняття мір, які заохочують створення і розвиток інноваційних підприємств, а також шляхом надання фінансування і підтримки на ранніх стадіях розвитку підприємств. У відповідність з державними програмами, ресурси або передаються цільовим підприємствам напряму через державні інвестиційні фонди, або через установи, які надають гранти, або через спеціально відібраних посередників, таких як приватні особи, фонди, інкубатори і центри для передавання технологій. Вибір посередника, як правило, залежить від конкретної направленості програми.

В Україні, відповідно Законодавства України, забезпечується пряме бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності. Ці витрати містяться в захищених статтях витрат Державного бюджету України. Але фінансова криза значно знизила бюджетне фінансування. Список установ, які одержують базове фінансування для здійснення наукової і науково-технічної діяльності затверджує Кабінет Міністрів України. Програмно-цільове фінансування здійснюється на конкурсній основі. Підтримка фундаментальних наукових досліджень у галузі штучних, технічних і гуманітарних наук, які проводяться науковими установами, вузами, окремими вченими, повинні забезпечуватися державним фондом фундаментальних досліджень. Діяльність цього фонду регулюється «Положенням...», яке затверджується Кабінетом Міністрів України, витрати фонду в державному бюджеті визначаються окремою строчкою. Засоби фонду формуються за рахунок бюджету і добровільних внесків юридичних і фізичних осіб.

Основним засобом реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки є державні наукові і науково-технічні програми. Вони передбачають концентрацію науково-технічного потенціалу держави для рішення важливих національних проблем і містять галузеві, регіональні програми. Державні програми формуються центральними органами виконавчої влади на основі цільових проектів і розробок, які повинні відбиратися на конкурсній основі. Їх обсяги фінансування щорічно повинні визначатися Верховною Радою України при прийнятті Закону України про Державний бюджет. Положення про поіменовані програми затверджуються Кабінетом Міністрів України. Державний заказ на науково-технічну продукцію щорічно формується центральним органом виконавчої влади у сфері науковій, науково-технічній, інноваційної діяльності і центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики на основі переліку важливих розробок, які направлені на створення найновіших технологій і продукції, і затверджуються Кабінетом Міністрів України. Але у світі фінансової кризи зовсім не забезпечені коштами [1].

Крім перерахованих, до мір державного стимулювання і регулювання інноваційної діяльності відносять кредити, податкові та амортизаційні пільги, коректування антимонопольного законодавства, зовнішньо економічні преференції, інформаційно-консультативну підтримку та ін. До них відносять промислове охоронне право приватній і інтелектуальній власності. Але усі ці заходи не реалізуються на більшості підприємств галузі. Однак, незважаючи, на всі різноманітні підходи стосовно інноваційного розвитку, дотепер система не функціонує. Наявні на сучасному етапі методи й інструменти здійснення інноваційного процесу далеко не завжди адекватні зростаючим потребам і очікуваним результатам. Тому необхідно простежувати тенденції розвитку понятійного апарату управління інноваціями в галузях, і намічати шляхи його вдосконалення.

Сьогодні, внаслідок непослідовної державної економічної політики, промисловість України практично повністю зруйнована, і тепер необхідно проводити з початку індустріалізацію. Ситуація ускладнюється з загрозою прояви другої хвилі світової кризи, проведення

невірного зовнішньополітичного курсу, що призвело до погіршення відношень з державами, які були основні партнери України і як наслідок втрата ринків збуту вітчизняних товарів, проблемність залучення фінансових ресурсів щодо відродження високотехнологічних виробництв, висока вартість кредитних ресурсів, слабкий розвиток ринкової інфраструктури, недосконаленість механізму економічного стимулювання інноваційно-технологічної модернізації виробництва, низький платіжне здібний попит внутрішнього ринку, відсутність відкритої інформаційної системи, зміни в освіті призвели до зруйнування її і як наслідок відсутність достатньо свідомих робітників, повністю зруйнована система науково-дослідних інститутів, що була базою в розробці та впровадженні інноваційної продукції.

Аналіз статистичної інформації показав, що кількість інноваційне активних підприємств суттєво не змінилося за 2001-2011 роки (в 2001 році ця частка складала 16,5 %, а в 2011 році – 16,2 %), в добувної промисловості ця частка складала 7,5 % в 2001 році, в 2011 році – 8,6 % [2]. Інноваціями в основному займаються великі підприємства, економічне сильні організації, які мають достатні фінансові, кадрові, інтелектуальні ресурси..

Інноваційна діяльність промислових підприємств зміщується від інтелектуальної складової інноваційного процесу у бік його практичної стадії впровадження. Це пояснюється прагненням у короткий строк оновити матеріально-технічну базу і підвищити технологічний рівень виробництва. Цей рівень активності підприємств в сфері наукових досліджень і розробок недостатній, він визиває зниження якості інновацій, призводить до деградації науково-технологічного потенціалу промисловості, втрати підприємствами самостійності, зниження конкурентоспроможності в виробництві принципово нової продукції.

Які ж основні причини стримують повноцінний розвиток підприємств як інноваційної системи?

Дослідниками встановлено, що в умовах ринкової економіки:

– держава не може безпосередньо впливати на діяльність галузей та підприємств державного сектору, сутність політики держави повинна полягати у спонуканні до розвитку високих технологій, розроблення і впровадження інноваційних програм на рівні безпосередніх виробників, які є основним ланцюгом економіки держави;

– недосконала організація ринку фінансово-кредитних послуг, більшості підприємств недоступні кредити із-за високих кредитних ставок банків, особисто малим та середнім підприємствам;

– в розвиток науково-дослідних організацій, освіти (вищі навчальні заклади, науково-методичні установи, науково-виробничі підприємства, навчальні заклади, які проводять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів) обмежено вкладаються гроші, що не мотивує науковців і винахідників до науко-технічної діяльності, реформування цієї системи поки що не дало суттєвих результатів;

– невідповідно великі витрати щодо результатів від впровадження інновацій у господарську діяльність, що змушує більшість збіднілих підприємств шукати способи поліпшення фінансового стану шляхом використання «легких заходів»;

– слабо розвинута інноваційна інфраструктура;

– відсутня інформаційна база про інноваційну продукцію;

– податкова система в Україні не сприяє впровадженню інновацій.

– стимулюючий механізм до інноваційної діяльності не реалізується.

– підприємствам немає не якого цензу займатися інноваційними впровадженнями, та і самі підприємства не повинні розробляти інноваційні продукти, вони повинні мати можливість їх придбати.

Таким чином встановлено, що існує достатньо розвинута система управління інноваційною діяльністю на рівні держави. Але в практичному плані уся ця система не спроможна забезпечити ефективний контроль над використанням і поверненням наданих кредитів. Галузеві міністерства також залишилися в стороні від виконання вимог повернення кредитів. Необхідно надавати державну підтримку через Державний банк реконструкції і

розвитку України підприємствам, що буде сприяти своєчасному забезпеченню фінансовими ресурсами. Задачі державних установ створення умов щодо розвитку інноваційної діяльності стимулювання і контроль до здійснення інновацій. Необхідно притягати грошові засоби приватних інвесторів (як вітчизняних, так і іноземних) на умовах державно-приватного партнерства, коли державним інноваційним проектом передбачено створення нових виробничих потужностей [3].

Комерційні банки України повинні забезпечувати ефективне використання грошових засобів для реалізації інноваційних проектів в результаті відбору найефективніших. І не тільки виділяти гроші, але контролювати їх цілеспрямоване використання. Розробка програми підвищення фінансової культури населення і створення умов, які спрямовані на його заохочення до вкладення частки власних збережень у придбанні корпоративних цінних паперів. Відповідно інформації НБУ зі станом на 1 лютого 2012 року на руках населення знаходиться 185 млрд. грн [4], які у значній мірі обслуговують тіньову економіку. Необхідно переглянути ціни притягання грошових засобів населення, що дозволить банкам кредитувати підприємства під прийнятний для них ставки.

Змінити механізм стимулювання до інноваційної діяльності через систему оподаткування, яка передбачає:

- зниження ставок податку на прибуток інноваційних підприємств, що виконують науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи інноваційного характеру, протягом одного – двох років податок повинен сплачуватися за половиною ставки;

- прискорення амортизації – скорочений термін амортизації проти строку служби, використання підвищених норм амортизації і комбінований метод полягає в одночасному і скороченні терміну амортизації, і використанні підвищених ставок амортизації;

- зменшення бази оподаткування на суму інноваційних витрат капітального характеру, цей вид податкових пільг передбачає зменшувати свою оподатковану базу на величину зроблених у поточному році інвестиційних витрат інноваційного характеру [5].

Основним ініціатором впровадження наукових розробок є підприємства, але складність процесу пошуку нових розробок призводить до недостатнього рівня активності підприємств. Підприємства в сфері інноваційної діяльності вирішують шляхи впровадження інноваційної продукції у кожному конкретному випадку. Вирішення цієї проблеми може здійснюватися через венчурні фірми.

Основний тягар лягає на венчурні фірми. Створюються вони на рівні головного підприємства. І задача їх полягає у дослідженні і розробці, придбанні нових технологій, машин та обладнання, обґрунтуванні доцільності впровадження інноваційної продукції, визначають першорядність впровадження інноваційної продукції.. розраховують доцільність впровадження інноваційної продукції, здійснюють пошук фінансів на вирішення питань інноваційної діяльності.

Висновки. Основна причина у відсутності можливості реалізації інноваційної діяльності є невирішеність проблеми фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Для перебудови промисловості необхідні великі інвестиції, що у свою чергу потребує використання потенціалу усіх розглянутих внутрішніх і зовнішніх джерел фінансових ресурсів (самофінансування, засобів державного бюджету, збережень населення, кредитів комерційних банків, а також капіталу, який був вивезень за кордон).

Друга проблема – відсутність інформаційної бази інновацій. Необхідно створити інформаційну базу інновацій відкільа можливо вибрати інновацій продукт для підприємства.

Література

1. Концепція розвитку національної інноваційної системи// Економіст. – 2009. – № 6. – С. 15-27.
2. Держстат України [Електронний ресурс] htth //www. ukrstat.gov.ua/.
3. Чемодуров А. М. Проблемы финансирования инновационной деятельности предприятия / А. М Чемодуров // Экономика Украины. – 2013. – № 1. – С. 40-49.

4. Монетарний огляд НБУ за 1V квартал 2012 року.
5. Марченко О. Напрями податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств / О. Марченко, В. Ткаченко // Економіст. – 2013. – № 1. – С. 13-17.

УДК 658+338.4(045)

*Кузьміна О.В., ст. викладач.
Донецький університет економіки та права.*

ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНОЇ КОМПАНІЇ

У роботі визначено напрямки руху основних логістичних потоків між підприємствами вертикально-інтегрованого типу та побудовано схему інтегрованої координації логістичних потоків взаємопов'язаних підприємств. Для реалізації поставленої мети пропонується розглянути основні логістичні потоки між підприємствами з видобування паливно-енергетичних корисних копалин, збагачення вугілля, виробництва теплоенергії, металургійної, машинобудівної та вогнетривкої продукції.

Постановка проблеми. З огляду на те, що більшість промислових підприємств України досить тісно взаємопов'язані між собою економічною діяльністю, завжди залишається актуальним питання інтеграції бізнес-процесів як на рівні підприємства так і між підприємствами. До того ж останнім часом, не залежно від галузевої приналежності, підприємства все більше прагнуть скоротити витрати зі своєї діяльності, зокрема витрати на транспортування та зберігання товарів, сировини, напівфабрикатів тощо, тобто витрати, які можна віднести до логістичних. Таким чином, є можливість отримання додаткової вигоди та зниження розміру додаткових витрат від інтеграції основних логістичних функцій та спільних логістичних операцій.

Аналіз останніх досліджень. Функціонуванню інтеграційних структур в економіці присвячені роботи Алексєєва І., Бауерсокса Д., Булеєва І. П., Дерев'яно О. Г., Іванова Д. О., Клосса Д., Михайліченко Г. І., Нікітіна А. В., Савченко І. В., Сіренко І. В., Пилипенко А. А., Рачковської І. А., Ярошенко І. В. та інших. Однак, ці науковці розглядали вказані проблеми або лише конкретного підприємства, або економічних інтеграційних структур на рівні економіки країни. Слабо дослідженими лишаються питання оптимізації управління логістичними потоками вертикально-інтегрованих компаній з урахуванням внутрішніх та зовнішніх інформаційних потоків. Крім того, апарат управління логістичними потоками потребує подальшого розвитку та розробки концепції управління, яка заснована на науково-методичних підходах, що більш повно враховували тісні взаємозв'язки українських промислових підприємств.

Мета статті – визначити напрямки руху основних логістичних потоків між підприємствами вертикально інтегрованого типу та побудувати схему інтегрованої координації логістичних потоків взаємопов'язаних підприємств. Для реалізації поставленої мети пропонується розглянути основні логістичні потоки між підприємствами з видобування паливно-енергетичних корисних копалин, збагачення вугілля, виробництва теплоенергії, металургійної, машинобудівної та вогнетривкої продукції. Такий вибір обумовлений взаємопов'язаністю бізнес-процесів між цими підприємствами та загостренням кризових явищ в полі їх діяльності.

Основний матеріал дослідження. Вертикально-інтегрована структура – це форма ієрархічної організації складної економічної системи, синергетичний ефект у якій досягається на основі трансформації високих транзакційних витрат в низькі витрати управління шляхом узгодження інтересів підсистем, що забезпечує власний гомеостаз і стійкість в довгостроковій перспективі. Вертикально-інтегровані підприємства вирізняються високим рівнем координації всіх операцій, як внутрішніх, так і зовнішніх. Логістичні потоки в такій компанії мають